

K(1)okbok

– digital kompetens

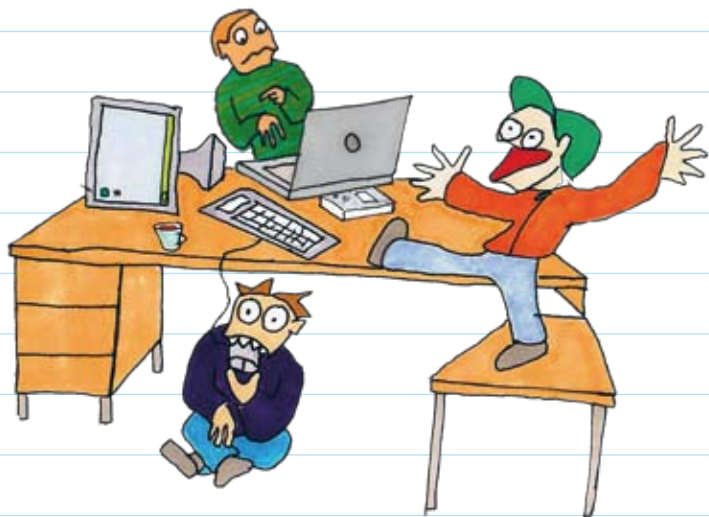
K(1)okbok

- digital kompetens

© 2009 Rektorsakademien efter genomgång av deltagarnas dialog

Illustrationer: Max Entin, författare till "ABC för lärare", www.maxentin.com

Form: Trent, www.trent.se

Under februari 2009 genomförde Rektorsakademien nätverksträffar i Göteborg, Helsingborg och Stockholm med sammanlagt ca 400 deltagare. Temat för träffarna var digital kompetens. I denna k(1)okbok har vi samlat erfarenheter, kunskaper, slutsatser och konkreta idéer, framkomna i dialogen mellan deltagarna kring borden samt från talarna professor Bo Dahlbom, rektor Daniel Lundqvist, YBC och mediepedagog Åsa Sundelin, Rektorsakademien.

Varför temat digital kompetens?

Nu är framtiden här och det är hög tid agera. Att kunna hantera och förstå den digitala tekniken blir allt mer viktigt för att kunna ta del av samhällets tjänster.

Forskning visar på att IKT kopplat till en pedagogisk idé ökar eleverns motivation och lust att lära.

Vi vet att framtidens arbetsmarknad kommer att kräva en högre utbildning och en bredare kompetensnivå hos medborgarna. Maastrichtstudien om yrkesutbildning från år 2004, visar att det finns ett stort gap mellan den utbildningsnivå som krävs för framtida arbetsuppgifter och den befintliga europeiska arbetskraftens utbildningsnivå.

De europeiska arbetsmarknadsparterna betonar att företag i högre grad och i snabbare takt måste anpassa sina strukturer till det rådande samhället för att behålla sin konkurrenskraft. Det behövs bl. a. mer av lagarbete, avskaffande av hierarkier och delegerande av ansvarsuppgifter. Detta gäller även skolan.

Baserat på en grundsyn att människorna är EU:s främsta tillgång för framgång och utveckling har man inom EU betonat vikten av att alla människor har möjlighet att uppnå vissa nyckelkompetenser.

Man betraktar också utbildning och möjlighet till lärande som en nödvändig och livslång process. Det talas om det livslånga lärandet från förskoleåldern till pensionsåldern.

År 2006 tog EU fram 8 nyckelkompetenser för livslångt lärande som visar på de kompetensområden den framtida EU-medborgaren behöver utveckla.

Dessa 8 nyckelkompetenser är:

1. Kommunikation på modersmålet
2. Kommunikation på främmande språk
3. Matematiskt kunnande och grundläggande vetenskaplig och teknisk kompetens
4. Digital kompetens
5. Lära att lära
6. Social och medborgerlig kompetens
7. Initiativförmåga och företagaranda
8. Kulturell medvetenhet och kulturella uttrycksformer

Länder runt om i världen har redan infört digital kompetens i skolans styrdokument. I Sverige har inte detta gjorts men det betyder inte att vi kan sitta och vänta. Vi lever i en digital värld och skolan måste kunna navigera de unga genom denna värld och ge dagens unga de färdigheter som dagens och morgondagens arbetsmarknad kräver.

Definition digital kompetens

“Digital kompetens innebär säker och kritisk användning av informationssamhällets teknik i arbetslivet, på fritiden, och för kommunikationsändamål. Den underbyggs av grundläggande IKT-färdigheter, dvs. användning av datorer för att hämta fram, bedöma, lagra, redovisa och utbyta information samt för att kommunicera och delta i samarbetsnätverk via Internet. Väsentliga kunskaper, färdigheter och attityder för denna kompetens.”

(30.12.2006 SV Europeiska unionens officiella tidning L 394/15)

Kompetens = en kombination av kunskap, färdighet och attityder inom det aktuella området.

Tillsammans bygger vi Sveriges framtid

"Det är viktigt för mig att den medarbetare jag anställer är väl insatt i hur man arbetar med sociala medier och förstår sig på molnet och fördelarna med webb 2.0, eller ja 3.0 som redan är här!"

Marknadschef

Samhället förändras. Vi människor förändrar samhället. Vi måste lära oss att se förändring som tillstånd och bejaka det.

Skolan är och har varit i ständig förändring. Från folkskolans utbildning för industrisamhället till morgondagens skola som utbildar för globalisering, kommunikation, flexibilitet och arbete samt handel över gränserna.

De pedagogiska hjälpmedlen förändras - från svarta tavlor, böcker, video till interaktiva whiteboards och datorer.

Kunskapen och lärandet sitter inte i skolhuset.

Informationsflödet exploderar och blir tillgängligt för många fler och kunskapskraven förändras.

Arbetslivets villkor och organisation förändras. Teknikutvecklingen har givit arbetslivet nya verktyg.

Du som chef & ledare

"Jag har varit rektor i fyra år, jag började direkt efter gymnasiet med att gå kulturvetarlinjen på universitetet men sen så blev det lärarhögskolan. Det var sådär kul att vara lärare men jag var duktig inom mina ämnen. Det är upp till var och en att lägga upp sin undervisning som den vill, jag tror inte på IT, eller IKT. Vi strävar efter att ha kunniga lärare och det räcker för oss."

Rektor

Ja, så här kan det låta. Du som chef har genom ditt uppdrag fått möjligheten och förmånen att bidra till ungas framtid. Det är ditt ansvar att tänka på:

- Ha visioner och se verkligheten - i skolan och i samhället utanför.
- Ha överblick i tid, rum och det system du är en del av.
- Se samband och delar.
- Arbeta målstyrt och mät resultat.
- Gå före och få andra att växa.
- Planera, prioritera och fördela resurser.
- Arbeta med både vad och hur - få saker att ske!

Styrande förutsättningar för att du ska lyckas i ditt uppdrag

"Det låter spännande detta med IKT, men hinner jag som lärare verkligen med allt? Jag har redan fullt upp och vi har inga pengar och jag tror inte att det är viktigt eller det kanske det är. Det vore kul att arbeta mer med företag i närheten av skolan men kan man bara ringa? Usch, jag vet inte..."

Lärare

För att du som chef ska lyckas i ditt uppdrag, utgå från följande:

- Att du vill vara med och bygga framtiden.
- Att du arbeta målstyrt och visar på syftet och behovet.
- Möt eleven där eleven är - ta vara på elevens kunskap.
- Se att elever lär elever - elever lär lärare - lärare lär elever
- lärare lär lärare - allt i en ömsesidig pågående läroprocess.
- Inse att tekniken kan förändra samhället och lärandet om du tar chansen att använda den.
- Fokusera på lärandet i stället för görandet.
- Lita på att eleverna kan och delar med sig - alla hjälper varandra.
- Erkänn att tekniken är välkänd för dagens unga men obekvämt för många äldre.
- Integrera samhället och skolan med varandra.
- Acceptera att lärare inte längre är bärare av all världens kunskap.

Önskeläge om fem år

"På min skola har jag lärt mig allt jag kan i världen! Det är toppen, vi jobbar verkligen hårt och datorn har jag ju med mig jämt. Snart tänkte jag byta ut den mot min mobil men ändå. Min lärare Anna är verkligen duktig på att få oss att förstå hur vi granskar medier och hur man kan använda allt som är gratis på Internet!! Jag känner att jag verkligen har fått förutsättningar att anta de utmaningar som livet har i beredskap för mig"

Elev

"När jag valde förskola till min dotter var det viktigt att veta att den låg i framkant eller kanske i takt med tiden när det handlar om IKT. Jag vill att intresset för teknik och speciellt matte ska väckas tidigt och det händer faktiskt. På förskolan finns interaktiva tavlor där lärarna arbetar med olika teman som djur, ljud, färg, o.s.v. Min dotter kan massor redan!"

Förälder

Elever eller föräldrar som uttrycker sig på detta eller liknande sätt blir lockande målbilder för dig i ditt dagliga arbete som ledare. Andra målbilder kan vara:

- Eleverna är rätt förberedda för framtidens samhälle.
- Vi har mött eleverna där de är.
- Prestigen är borta - vi har vågat.
- Nyfikenheten är väckt hos pedagogerna, vi har lärt oss tillsammans!
- Modern teknik är en del av vår vardag.
- Eleverna är delaktiga - alla hjälper varandra.
- Vi är en del av samhället.
- Skolan och samhället är integrerat genom att eleverna arbetar i projekt som engagerar arbetslivet.
- Elevernas arbetsplats är inte bundet till skolhuset.
- Vi har fått en roligare skola.

Hur når du önskeläget?

”Det går att förändra, det handlar om att skapa bra handlingsplaner och ha en vilja att göra nytt. Allt är möjligt. Det farligaste för utveckling är ordet Nej. Många tänker att de är realistiska när de per automatik säger Nej till saker, men tänk först och försök sedan att göra! Det går – allt går! ”

F.d. lärare och nu rektor

För att nå önskeläget, tänk på att:

- Var tydlig med det du vill åstadkomma.
- Hitta eldsjälar och uppmuntra dem att driva de andra pedagogerna vidare.
- Bejaka elevernas kompetens och använd deras kunskapsresurs och engagemang.
- Ta del av ungdomars värld och förstå elevernas vardag.
- Spana in framtiden - lev inte för mycket i nuet eller vardagen.
- Se framåt, våga och var nyfiken!
- Kommunicera digitalt. Var förebild. Se tekniken som ett naturligt redskap.

Recept för framgång!

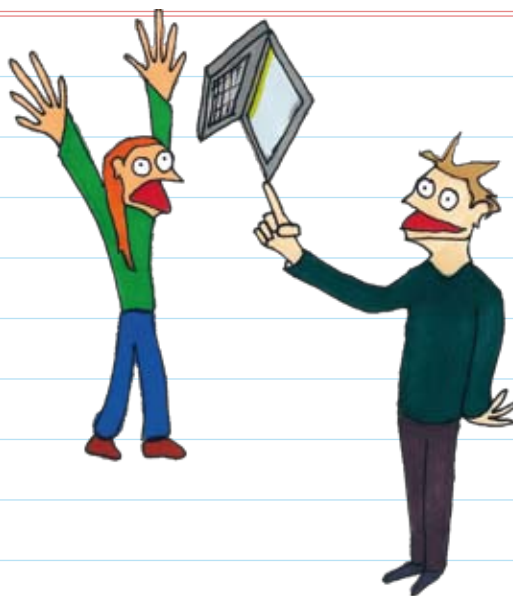
Vi har läst, valt och reflekterat och kommit fram till: Det finns inga genvägar! Det är som vanligt hårt arbete. För att vinna något så måste du också offra något. Vad du offrar och vad du vinner beror på din övertygelse, din önskan och dina drivkrafter. Att vara med och bygga framtiden kan vara ett starkt skäl. Kom ihåg att förändring är en produkt av en kollektiv rörelse.

- Lita på din vision och var långsiktig - det tar tid!
- Kommunicera samma budskap om och om igen.
- Släpp prestigen och rädslan för att misslyckas, släpp fram nutidens redskap.
- Våga mera - det är inte smärtfritt att bryta ny mark!
- Acceptera de små tekniska problemen i början - ge inte upp!
- Var tillgänglig för de som så behöver och önskar.
- Mod - våga vara nybörjare.
- Släpp fram individens kreativitet.
- Tillåt några att gå före.
- Omfördela dina resurser utifrån uppgift och situation. Tänk nytt!

Inspiration för att lyckas i arbetet

Hur gör du detta konkret på din arbetsplats?

- Ett sätt när det gäller skolan är att tillsätta en liten grupp som får fortbilda sig inom ämnet. Välj de redan intresserade och se till att de blir bättre, blanda lärare och elever.
pim.skolverket.se/
- Se hur andra länder har gjort. I bl.a. Norge och England finns digital kompetens inskrivna i läroplanen.
www.itu.no/
www.teachernet.gov.uk/wholeschool/ictis/
- Det finns bra hjälpmedel inom alla ämnen. Be att olika företag kommer och berättar om sina produkter. De stora teknikföretagen kan redogöra för sin syn på integrering av tekniken i utbildningen.
www.education-world.com/a_tech/tech/tech194.shtml

- Lärarens roll försvinner inte, den är bara annorlunda. Lärare ska lära elever att värdera, tolka, tänka kritiskt, bredda sina kunskaper och arbeta mot målen.
- Att väva in alla de möjligheter som datorn, Internet, mobiltelefonen, nya digitala läromedel och den sociala webben erbjuder kan både öka kunskapen och lusten att lära hos elever.

Länkskafferi

framtidsbloggen.se/blog/2008/04/09/jordbruk-pa-hojden/

www.nyteknik.se/

[www.viktoria.se/~dahlbom/get/getContent.php3?style=../config/
styleIEwin.css&language=eng&id=default](http://www.viktoria.se/~dahlbom/get/getContent.php3?style=../config/styleIEwin.css&language=eng&id=default)

en.wikipedia.org/wiki/Web_2.0

english.education.edu.tw/ct.asp?xItem=8438&ctNode=512&mp=12

en.wikipedia.org/wiki/Cloud_storage#Storage

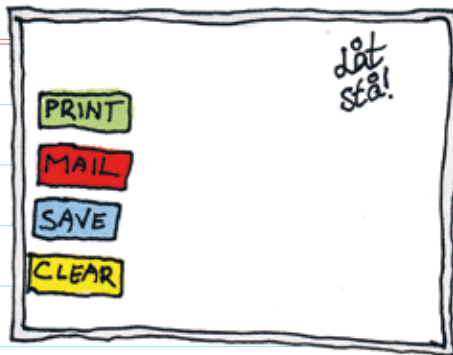
ceciliasomvarld.blogspot.com/

www.kollpanatet.se/

uggleblogg.pedagogbloggar.se/

itmamman.se/wordpress/

pedagogbloggar.se/

itforpedagoger.skolverket.se/

ikt-pedagog.blogspot.com/

diu.se/default.asp

weblogg-ed.com/

fransandrashorizont.blogspot.com/

www.fredrikbloggen.se

Rektorsakademien är Sveriges ledande nätverk för skola och näringsliv. Det är viktigt att skolan följer med i samhällsutvecklingen och lär sig tolka arbetslivets behov. Lika viktigt är det att arbetslivet lär sig om skolan och dagens ungdomskultur, där lust och passion spelar en allt större roll. Sedan 2004 ordnar Rektorsakademien nätverksträffar där ledare från skola och näringsliv får möjlighet att träffas och byta erfarenheter men också låta sig inspireras av intressanta talare. Ytterst handlar det om att skapa de bästa förutsättningarna för barn och ungdomar att bygga en bättre framtid.

Föreningen Rektorsakademien stöttas av:

Torsten och Ragnar Söderbergs Stiftelser, Stichting af Jochnick Foundation, Stiftelsen Marcus och Amalia Wallenbergs minnesfond, Oscar och Maria Ekmans Donationsfond, Sparbanksakademien, Sven Hagströmer, Vattenfall och Telenor.

Besöksadress Sveav 34, Stockholm

Postadress Box 1380, 111 93 Stockholm

Telefon 08-23 10 90

Webb www.rektorsakademien.se

REKTORSAKADEMIEN

Sveav 34, Box 1380, 111 93 Stockholm
www.rektorsakademien.se